

Voor u gelezen

Thomas Rueb, Amalia de Tena, Joseph Roth, Emma van Meyeren en Chesley Rach

Een bezoek aan Nederland eindigt vrijwel altijd met een paar kilo bagage teveel die bij het inchecken voor de terugvlucht direct moet worden afgerekend. Die paar kilo boeken houden me de eerste weken terug op Curaçao van de straat.

DOOR ERIC DE BRABANDER

Een bezoek aan uitgever Das Mag in het centrum van Amsterdam leverde me twee boeken op, een lijvig verhaal over de geradicaliseerde Laura H. die zich met haar echtgenoot aansloot bij IS en uiteindelijk Syrië wist te ontvluchten om, terug in Nederland, opgesloten te worden.

En een prachtig boekje over rouw, waarin de auteur in drie essays een studie maakt van de definitieve afscheid en het verwerken daarvan na het overlijden van haar moeder.

Een boekpresentatie in boekhandel Scheltema aan het Rokin betrof een roman van de Spaanse, in Nederland woonachtige auteur Amalia de Tena. Het boek, een debuut, nam ik, hongerig geworden door de prachtige presentatie, onder mijn arm mee naar mijn Amsterdams verblijf. Een vriend die mij op een terrasje aan de Amstel erop wees dat het mij ontbrak aan literatuurklassiekers deed mij terugkeren naar de boekhandel waar ik van Joseph Roth 'Radetzky Mars' aanschafte. Maar voordat ik me als een wolf stortte op al deze schrijfsels las ik eerst 'Het huis van de dans' uit, van onze eigen auteur Chesley Rach.

Het huis van de dans

Chesley, ik ken hem al van de schoolbanken van het Radulphus College, schreef twee eerdere boeken. Zijn derde roman, een sympathiek rustig voortkabbelend verhaal speelt zich af op Curaçao in een tijdspanne van vijftig jaar beginnende in de jaren 30 van de vorige eeuw. Eliza, een welgestelde joodse jonge vrouw wordt verliefd op Benedicto, een Curaçaose jongen van 'lagere komaf'.

Wat hen bindt is de liefde voor de dans, de tumba, mazurka, danza, Curaçaose wals maar ook de klassiek Europese. De ouders van Eliza verzetten zich uit raciale en sociale overwegingen heftig tegen het voorgoeden huwelijk en zetten Eliza uit huis.

Ze wordt liefdevol opgenomen door de eenvoudige familie van Benedicto en maakt daar kennis met de puur menselijke omgangsvormen die gebaseerd zijn op liefde, acceptatie en wederzijds respect. Samen beginnen de twee een dansschool die gedurende het hele boek de stabiele factor blijft terwijl het eiland Curaçao, getekend door economische vooruitgang, rijkdom en armoede, racisme en

standsverschil, voortraast naar de eenentwintigste eeuw. Het huis van de dans is een liefdesverhaal, liefde die standhoudt tijdens de jaren dat aan die liefde van alle kanten geknabbeld wordt door de wrede Curaçaose maatschappij.

Ook ik ben stukgewaaid

'Ook ik ben stukgewaaid' van Emma van Meyeren gaat over rouw. Iedereen maakt op een gegeven moment in het leven 'verlies' mee en wordt gedwongen dit een plaats te geven. Van Meyeren, essayist en dj, verloor haar moeder en maakte van dit verlies een studie die ze samenvatte in drie gebundelde essays. Een goede romanschrijver verkondigt geen meningen en dat doet Van Meyeren wel. Anders had ze vast een roman gewijd aan haar moeder en niet voor de essayvorm gekozen. Van Meyeren laat zien dat het flauwekul is dat verlies mettertijd verdwijnt. De heftigheid van de emotie neemt misschien af, het gemis blijft bestaan. Ze haalt een schrijver aan die na het overlijden van zijn beste vriend zegt dat hij die vriend, ik citeer: 'niet kan herinneren als een idee, maar enkel door de gewoonten

waarmee ik hem bewoon, en hij mij bewoont en draagt'. „Ik ken hem door de geur van zijn jas.“ En daarmee raakt Van Meyeren de kern van de zaak. De jas, een metafoor. Ze zegt hierover: „Rouw heeft een toegang tot de gevoelswereld nodig en daarom gedijt het zo goed bij metaforen.“ Van Meyeren maakt onderscheid tussen melancholie en rouw en haalt daarbij Freud aan. Rouw, een gevoel van verlies en leegheid tegenover de wereld en melancholie een gevoel van verlies en leegheid tegenover het ego. Het laatste is gericht op het in stand houden van de emotie, de band met de overledene wordt niet losgelaten wat, zo stelt ze, niet hetzelfde is als het voortzetten van de band met de overledene. „Rouw wordt toegeeflijk, daar bewijs ik anderen geen dienst mee“, zo citeert Van Meyeren Patty Smith die hierover in de New York Times schreef. Maar wanneer je rouw verandert in herinnering, dan vergroot je iets van de overleden persoon voor andere mensen zodat die ook die persoon kunnen ervaren.

Het boekje maakte grote indruk op mij. Als voor mij het moment van afscheid komt van vriend of familielid hoop ik met

de hulp van Van Meyeren dit afscheid een plaats te kunnen geven.

Laura H.

'Laura H.' is een waargebeurd verhaal, een dikke pil. Journalist Thomas Rueb vertelt in dit boek over het levensverhaal van Laura, haar islamisering en kort daarop haar radicalisering onder invloed van haar vriend Ibrahim. Laura komt samen met Ibrahim in het IS-kalifaat in Syrië terecht, en weet na een aantal jaren van gruwelijkheden daaruit te ontsnappen. Terug in Nederland wordt ernstig getwijfeld aan haar ontradicionalisering. Er wordt gevreesd een terrorist binnengehaald te hebben en Laura wordt opgesloten in Vucht. De schrijver heeft uitgebreide gesprekken gehad met familie en vrienden van Laura, voor en na haar radicalisering. Hij sprak met mensen die haar hielpen bij haar ontsnapping en hulpverleners in de tijd dat Laura in de gevangenis te Vucht opgesloten zat. Ook bezocht hij kennissen en familieleden van Ibrahim om een beter beeld van deze radicale IS-aanhanger te krijgen. De schrijver belicht Laura's jeugd, haar relatie met Ibrahim die hij beschrijft als een meestermanipulator,

het leven in het kalifaat en de tijd die Laura doorbracht in de gevangenis te Vucht. Ook gaat hij uitgebreid in op de jeugd en het leven van Ibrahim. Zo leren we hem ook beter kennen. Thomas Rueb reisde voor het schrijven van dit boek naar Syrië, bezocht in het voormalige kalifaat het huis van Ibrahim, Laura en hun twee kinderen. In feite is het boek een journalistiek verslag, de vijfhonderd pagina's lezen echter als een spannende en gruwelijke roman, waar een goede maag een vereiste voor is.

Jij krijgt van mij een wit paard cadeau

Amalia de Tena, die sinds 1991 in Nederland woont, studeerde Spaanse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Barcelona. Haar debuutroman 'Jij krijgt van mij een wit paard cadeau', is voor een groot deel autobiografisch, zo bleek tijdens de presentatie op de 4de verdieping van Scheltema, de kolossale boekhandel aan het Rokin in Amsterdam. De uitgever wist te vertellen dat het boek direct na het verschijnen opgepakt was door de internationale pers en zal gaan verschijnen in meerdere talen. Dat is nogal wat voor een debuut. De Tena groeide op in het Spanje van Franco en haar roman speelt zich dan ook af in die tijd. De familie De Sotomayor bestaat uit grondbezitters. Tijdens de dictatuur worden ze gedwongen hun zomerhuis te verlaten. Ana van acht jaar begrijpt dat er iets niet klopt, niemand binnen de familie legt haar echter in haar kindertaal uit wat er aan de hand is. Met verbazing ziet ze Luis, haar vader en held, zich steeds vreemder gedragen en trekt hieruit haar eigen kinderlijke conclusies. Ze trekt zich terug in haar kinderwereld samen met haar vriendjes en haar zus Maria del Mar. Pas jaren la-

ter, inmiddels verliefd op een anti-Franco-revolutionair, begint het tot Ana door te dringen wat er achter het gedrag van haar vader schuilgaat en trekt ze langzaam en voorzichtig de deken af van de daaronder liggende geheimen.

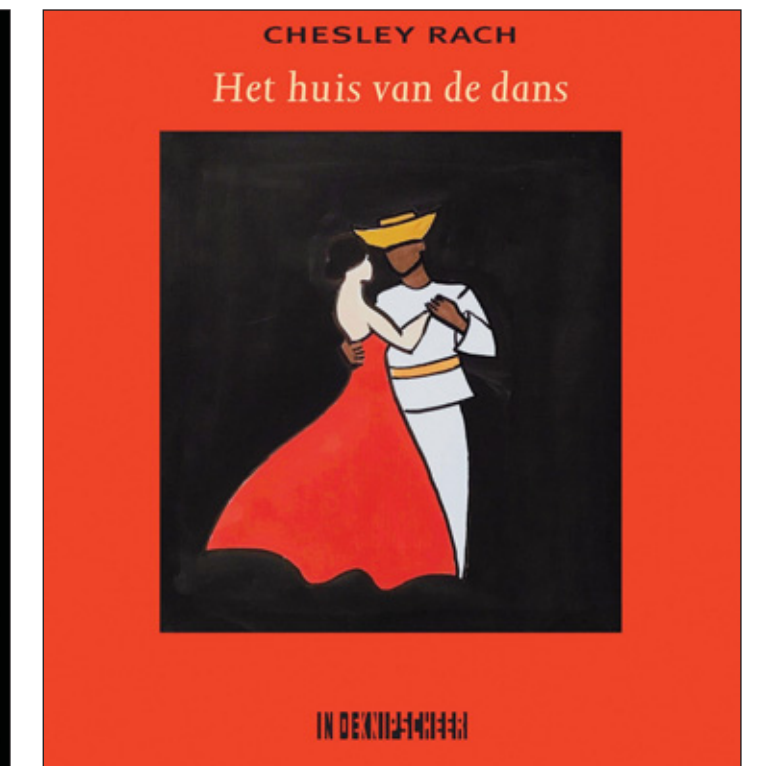
Amalia de Tena heeft lak aan de eenentwintigste-eeuwse schrijfstijl voor beginnende romanschrijvers. En dat vergeef je haar onmiddellijk. Wie in het hoofd kruipt van een achtjarige meisje kan niet anders dan schrijven als een achtjarige en dat doet ze meesterlijk. Op enkele pagina's wijkt ze tijdelijk van deze schrijfstijl af omdat het niet anders kan. Haar lezers zijn immers volwassenen. Pas in de laatste hoofdstukken laat De Tena het kind los. 'Jij krijgt van mij een wit paard cadeau' is een schitterend boek. De toelgang van de familie De Sotomayor staat model voor het Spanje van Franco. Het kiezen voor deze metaforische vorm om de geschiedenis van het Spanje onder Franco te beschrijven getuigt van een dapperheid die mij doet vermoeden dat we nog meer van deze auteur kunnen verwachten.

Radetzky Mars

In de wijde vlakte tussen de beide grenswouden, het Oostenrijkse en het Russische, joegen de sotnia's van de grenskozakken rond op hun kleine, pijlsnelle paardjes van hun vaderlandse steppe, geüniformeerde stormwinden, militair gereglementeerd, de lansen boven hun hoge bontmutsen zwaaiend als bliksemstralen aan lange houten stelen, kokette bliksemstralen met charmante vlaggeschortjes. Op de weke, verende moerasbodem was het getrapel nauwelijks te horen. De natte aarde antwoordde slecht met een zachte, vochtige zuicht op de vliegensvlugge slag van de hoeven.

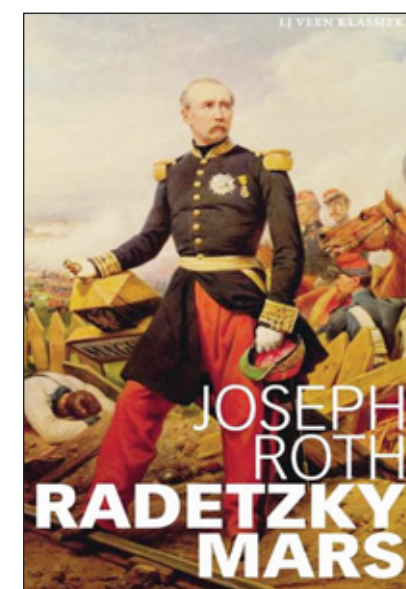
Laura H., het kalifaatmeisje uit Zoetermeer.

Boekomslag van 'Het huis van de dans'.

Emma van Meyeren en haar bundel 'Ook ik ben stukgewaaid'.

Joseph Roths Radetzky Mars.

De briefwisseling tussen Zweig en Roth.

De omslag van 'Jij krijgt van mij een wit paard cadeau'.

Chesley Rach